

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету
А. Діброва **Анатолій ДІБРОВА**

“ _____ ” 2023 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри
годівлі тварин та технології кормів ім.
П.Д. Пшеничного
Протокол № 8 від 09 травня 2023 р.
Завідувач кафедри

Михайло Сичов
Михайло СИЧОВ

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»

Валентина Яворська
Валентина ЯВОРСЬКА

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ТА
ТВАРИННИЦТВА**

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля»
освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Факультет Економічний
Розробник: Уманець Дмитро Петрович, канд. с.-г. наук, доцент
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Технології виробництва продукції рослинництва та тваринництва (Тваринництво)

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<u>Бакалавр</u>	
Спеціальність	<u>076 «Підприємництво та торгівля»</u> <small>(шифр і назва)</small>	
Освітня програма	«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<u>Обов'язкова</u>	
Загальна кількість годин	<u>60</u>	
Кількість кредитів ECTS	<u>2</u>	
Кількість змістових модулів	<u>2</u>	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	15 год.	
Лабораторні заняття	_____ год.	
Самостійна робота	30 год.	
Індивідуальні завдання	_____ год.	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	<u>2 год.</u> <u>2 год.</u>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування у студентів системи знань і навиків з питань технології виробництва продукції тваринництва відповідно до спеціальності “Підприємництво та торгівля”.

Завдання дисципліни полягають у наданні майбутнім спеціалістам знань з біологічних основ розведення сільськогосподарських тварин, з біології живлення домашніх тварин різних видів і організації науково обґрунтованої годівлі, технології заготівлі кормів, методів оцінки поживності та якості кормів, контролю повноцінності годівлі тварин, основних параметрів та принципів технології виробництва основних видів продукції тваринництва в господарствах з різною формою власності, які торкаються спеціального тваринництва та його інтенсифікації.

Оскільки викладач не в змозі дати студенту абсолютно достатні знання з дисципліни для його майбутньої діяльності, важливим завданням є розвиток у студента здатності до самостійного здобування знань (самостійна навчальна робота), виховання творчого підходу до вирішення проблем технології виробництва продукції тваринництва з низькою собівартістю та високою рентабельністю.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ЗК):

Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

програмні результати навчання:

ПРН1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Тижні	Кількість годин											
		денна форма						Заочна форма					
		усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	лаб	п	інд	с.р.		л	лаб	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Основи розведення та годівлі сільськогосподарських тварин													
Тема 1. Організація племінної роботи у тваринництві	2	9	2		2		5						
Тема 2. Корми та оцінка їх поживності	4	9	2		2		5						
Тема 3. Нормована годівля сільськогосподарських тварин	6	11	3		3		5						
Разом за змістовим модулем 1		29	7		7		15						
Змістовий модуль 2. Технології тваринництва													
Тема 4. Технологія виробництва продукції скотарства та дрібного тваринництва	8	8	2		2		4						
Тема 5. Технологія виробництва продукції свинарства та кролівництва	10	8	2		2		4						
Тема 6. Технологія виробництва продукції птахівництва	12	8	2		2		4						
Тема 7. Технологія виробництва продукції бджільництва	14	7	2		2		3						
Разом за змістовим модулем 2		31	8		8		15						
Усього годин		60	15		15		30						

4. Теми семінарських занять
(не передбачено навчальним планом)

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зоотехнічний та племінний облік у тваринництві	2
2	Будова системи травлення та особливості травлення у різних видів тварин	2
3	Облік росту сільськогосподарських тварин	3
4	Методи обліку і оцінювання молочної продуктивності корів (бонітування)	2
5	Бонітування свиней	2
6	Визначення потреби господарства у бджолиних сім'ях	2
7	Товарна оцінка шкур кролів і хутрових звірів	2
	Разом	15

6. Теми лабораторних занять
(не передбачено навчальним планом)

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Присвоєння кличок, ідентифікація, реєстрація та мічення худоби	5
2	Класифікація кормів та оцінка їх якості	5
3	Розрахунок річної потреби у кормах для різних видів сільськогосподарських тварин	5
4	Первинна обробка молока та розрахунок реалізаційної ціни на товарне молоко	4
5	Планування обсягу виробництва свинини	4
6	Технологічний процес виробництва курячих яєць	4
7	Годівля бройлерів, гусей, качок, індиків	3
	Разом	30

8. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Модуль 1.

Основи розведення та годівлі сільськогосподарських тварин Контрольні питання:

1. Господарське значення тваринництва і основні шляхи його розвитку на сучасному етапі.
2. Поняття про анатомію і фізіологію як біологічних науках. Організм тварини, його органи і системи.
3. Поняття тканина. Види тканин і їх основне призначення в організмі тварин.
4. Морфологічний склад та функції крові.
5. Будова системи органів руху.
6. Суть травлення. Під впливом яких ферментів і на які складові частини розщеплюються білки, жири і вуглеводи.
7. Будова травного тракту і особливості травлення у сільськогосподарської птиці.
8. Система органів розмноження. Їх функції.
9. Статевий цикл і його тривалість. Тривалість охоти у основних видів сільськогосподарських тварин.
10. Зміни сільськогосподарських тварин в тілобудові, продуктивності, пластичності і пристосованій мінливості в процесі одомашнення.
11. Тривалість внутрішнього розвитку сільськогосподарських тварин.
12. Основні види продуктивності сільськогосподарських тварин. Облік молочної, м'ясної, вовнової та ячної продуктивності.
13. Фізіологічна і господарська зрілість сільськогосподарських тварин. Вік першого парування. Тривалість використання основних видів сільськогосподарських тварин.
14. Способи парування сільськогосподарських тварин. Штучне осіменіння і його значення в тваринництві.
15. Екстер'єр і його значення для оцінки тварин. Способи оцінки за екстер'єром.
16. Поняття про конституцію. Основні типи конституції.
17. Поняття про добір. Природний і штучний добір. Добір тварин за продуктивністю, походженням і якістю потомків. Значення добору в поліпшенні порід сільськогосподарських тварин.
18. Поняття про підбір в тваринництві і його значення в поліпшенні племінних і продуктивних якостей тварин. Основні форми підбору.
19. Чистопорідне розведення сільськогосподарських тварин, його мета і значення. Поняття про лінію та родину.
20. Гібридизація, її значення у тваринництві. Гібридизація у свинарстві і птахівництві.
21. Поняття про породу. Структура породи. Класифікація порід сільськогосподарських тварин.

22. Поняття про корм. Хімічний склад кормів. Фактори, що впливають на хімічний склад і поживність кормів.
23. Класифікація кормів та їх коротка характеристика.
24. Зелені корми, їх значення в годівлі тварин. Зелений конвеєр. Використання пасовищ.
25. Біологічна суть і технологія заготівлі сінажу. Використання сінажу в годівлі тварин. Облік запасів сінажу.
26. Сіно, його характеристика, технологія приготування, значення сіна в годівлі тварин. Облік запасів сіна. Прогресивні способи заготівлі сіна.
27. Трав'яне і сінне борошно, їх склад, поживність і норми згодовування сільськогосподарським тваринам.
28. Зернові злаки і зернові бобові корми, їх значення в годівлі сільськогосподарських тварин» Способи підготовки їх до згодовування.
29. Макуха і шрот, їх характеристика і значення в годівлі сільськогосподарських тварин.
30. Відходи крохмального і бродильного виробництва, їх характеристика і використання в годівлі сільськогосподарських тварин.

Перелік тестових питань:

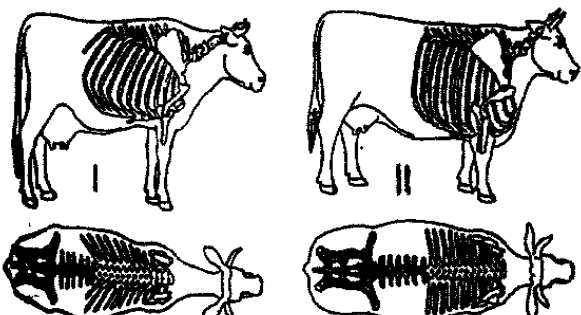
1. Вкажіть предків сільськогосподарських тварин:

1. Велика рогата худоба.	А. Європейський та Азіатський дикий кабан.
2. Свині.	Б. Тур.
3. Вівці.	В. Архари і аргалі.
4. Коні.	Г. Банківські кури.
5. Кури.	Д. Тарпани.

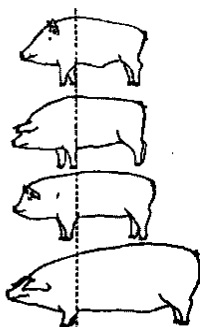
2. Вкажіть доместикаційні зміни тварин:

1. Підвищення продуктивності.
2. Сезонний характер розмноження.
3. Підвищення плодючості.
4. Зміна величини та форми тіла, масті, волосяного покриву, шкіри, скелета та внутрішніх органів.

3. Із наведеної схеми загальної будови худоби (рис 1.) вказати номери, якими позначені такі типи:

	1. М'ясний тип худоби.
	2. Молочний тип худоби.

4. Укажіть номери, якими на рисунку 2 позначені:

	1. Тип будови тіла свиней примітивних порід.
	2. Тип будови тіла диких свиней.
	3. Тип будови тіла свиней культурних порід.

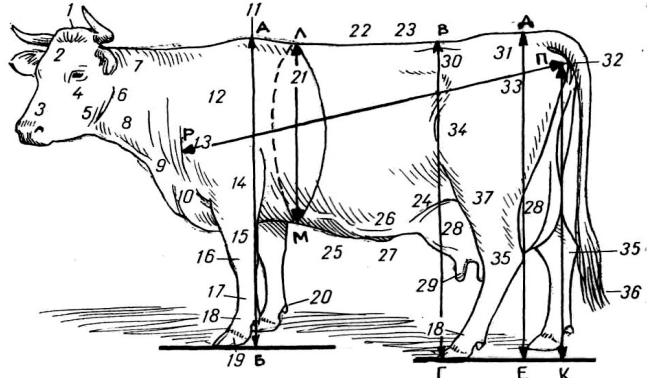
5. Назвіть основні способи мічення коней:

1. Нумерація вищипами.
2. Нумерація "холодом".
3. Татуювання.
4. Закріплення бирок.

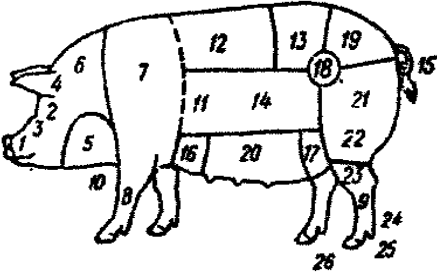
6. Вказати тривалість життя таких видів тварин

Вид тварин	Тривалість життя, років
1. Велика рогата худоба	А. 10-15
2. Свині	Б. 15-20
3. Вівці	В. 20-25
4. Коні	Г. 35-40

7. Вказати числа, якими на рисунку 5 позначено такі статі корови:

	А. Холка.
	Б. Бабка.
	В. Спи́на.
	Г. Маклок.
	Д. Крижі.
	Е. Скакальний суглоб.

8. Вказати числа, якими на рисунку 6 позначено такі статі тіла свині:

	А. Ганаші.
	Б. Поперек.
	В. Спи́на.
	Г. Окорок.
	Д. Плече.
	Е. Круп.

9. Вказати тривалість продуктивного використання таких видів тварин:

Вид тварин	Тривалість продуктивного використання, років
1. Велика рогата худоба	А. 18-20
2. Свині	Б. 10-12
3. Вівці	В. 6-8
4. Коні	Г. 4-5

10. Вкажіть які з названих видів тварин відносяться до моногастричних (з однокамерним шлунком)?

1. Свині
2. Вівці
3. Велика рогата худоба
4. Кози
5. Коні

11. Вказати, які показники враховують при оцінці продуктивності дорослої свиноматки за якістю потомства:

12. Зазначити для кожного з наведених термінів відповідне до його визначення:

Визначення:	Термін:
1. Утворення фолікулів.	А. Овуляція.
2. Утворення яйцеклітин.	Б. Сперміогенез.
3. Утворення спермійів.	В. Овогенез.
4. Процес виведення сперми.	
5. Утворення жовтого тіла.	
6. Вихід яйцеклітин після розриву фолікула.	

13. Вкажіть як визначають кількість молочного жиру в молоці за лактацію?

14. Вказати оптимальні параметри штучної вагіни перед одержанням сперми від плідників:

Температура, °С:	Тиск, мм. рт. ст.:
1. 38–40.	А. 40–60.
2. 40–42.	Б. 60–80.
3. 42–45.	В. 80–100.

15. Із наведеного переліку вікових періодів вказати той, у якому настає статевая зрілість у молодняку таких видів тварин:

Вид тварин:	Віковий період, міс.:
А. Велика рогата худоба.	1. 4-6
Б. Кобилиці.	2. 5-8
В. Свиноматки.	3. 6-9
Г. Вівцематки.	4. 15-18

16. Вказати оптимальний строк настання господарської зрілості у таких самців сільськогосподарських тварин:

Вид тварин:	Строк, міс.:
А. Жеребець.	1. 10–12.
Б. Бугай.	2. 17-18.
В. Кнур.	3. 36-48.
Г. Баран.	4. 14-16

17. Вкажіть назву гібрида, одержаного внаслідок таких схрещувань:

Назва гібрида:	Схрещування:
1. Лошак.	А. Осел х Кобилиця.
2. Мул.	Б. Жеребець х Ослиця.

18. Назвіть способи парування сільськогосподарських тварин:

1. Природне.
2. Штучне.
3. Природне вільне та ручне.
4. Природне (вільне і ручне) та штучне.

19. Із наведеного переліку продукції скотарства вказати ту, яка належить до таких видів:

Продукція:	Вид продукції:
1. Молоко.	А. Основна.
2. Яловичина.	Б. Додаткова.
3. Телятина.	
4. Гній.	

20. Вкажіть живу масу при народженні молодняку таких видів тварин, кг:

1. Лоша	А. 40-60
2. Теля	Б. 25-40
3. Порося	В. 3-5
4. Ягня	Г. 1-1,5

Модуль № 2
Технології тваринництва
Контрольні питання:

1. Організація племінної роботи у скотарстві.
2. Основи відтворення стада великої рогатої худоби.
3. Вирощування телят в молочний період. Схеми годівлі телят до 6-місячного віку. Використання замітника незбираного молока при вирощуванні телят.
4. Корми, які найбільш придатні для годівлі великої рогатої худоби (коротка характеристика, підготовка до згодовування, середньодобові даванки).
5. Молоко: хімічний склад, його значення у живленні тварин і людини. Первинна обробка на фермі. Умови одержання доброякісного молока.
6. Технологія годівлі та утримання корів після отелення. Корми, техніка годівлі. Роздій корів.
7. Технологія утримання, годівлі та доїння дійних корів. Норми, раціони, корми та техніка годівлі.
8. Технологія одержання, переробки і реалізації молока. Первинна та вторинна обробка молока.
9. Шляхи підвищення молочної продуктивності сільськогосподарських тварин та економічної ефективності виробництва молока.

- 10.Породи великої рогатої худоби м'ясного напрямку продуктивності – українська м'ясна, волинська м'ясна і їх типи, герефордська, абердин-ангуська.
- 11.Основи технології виробництва яловичина на промисловій основі.
12. Народного господарського значення та господарсько-біологічні особливості свиней. Породи свиней і їх коротка характеристика.
- 13.Організація племінної роботи у свинарстві. Відтворення стада свиней.
- 14.Технологія вирощування поросят-сисунів та строки їх відлучення.
- 15.Технологія відгодівля свиней на м'ясо, бекон і до жирних кондицій.
- 16.Народногосподарського значення вівчарства та господарсько-біологічні особливості овець.
- 17.Методи племінної роботи у вівчарстві та відтворення стада овець.
- 18.Технологія вирощування ремонтного молодняка.
- 19.Годівля та утримання овець. Норми, раціони, корми, техніка годівлі.
- 20.Технологія одержання продукції вівчарства. Організація стриження овець. Класифікація і реалізація вовни.
- 21.Технологія виробництва харчових яєць.
- 22.Технологія інкубації яєць. Режим інкубації. Тривалість інкубації яєць сільськогосподарських птахів.
- 23.Утримання та годівля курок-несучок. Типи годівлі. Поняття про фазову годівлю. Технологія збирання, сортування, пакування і зберігання яєць.
- 24.Племінна робота та виробничий облік у конярстві. Породи коней (верхові, рисисті, ваговози).
- 25.Тренінг та іподромні випробування коней. Кінний спорт.
- 26.Використання коней в народному господарстві. Робочі якості коней.
- 27.Господарського значення кролівництва і звірівництва. Хутрова та м'ясна продуктивність кролів і звірів, їх побічна продукція.
- 28.Значення бджільництва. Стан галузі в Україні і за кордоном. Завдання і перспективи розвитку бджільництва.
- 29.Організація зимівлі та догляду за бджолами в період спокою.
- 30.Технологія утримання бджолиних сімей, виробництво продукції бджільництва та відкачування меду.

Перелік тестових питань:

1. Вказати орієнтовну питому вагу корів у структурі стада різного напрямку:

Питома вага корів, %:	Виробничі напрями:
1. 35–40	А. Товарне молочне скотарство.
2. 40–50	Б. Племінне молочне скотарство.
3. 50–55	В. М'ясне скотарство.
4. 60–65	

2. Серед переліку кормів зазначити ті, що можуть підвищити вміст жиру в молоці:

1. Соняшникова макуха.
2. Ріпакова макуха.
3. Ляна макуха.
4. Соєва макуха.
5. Трава пасовищ.
6. Бобово-злакове сіно.

3. Зазначити для кожного з наведених термінів відповідне визначення:

Визначення:	Термін:
1. Період від отелення корови до її плідного осіменіння (парування).	А. Сухостійний період.
2. Період від припинення лактації до наступного отелення корови.	Б. Сервіс-період.
3. Період від отелення корови до її запуску.	В. Лактаційний період.

4. Із наведеного переліку показників вказати ті за якими проводять оцінку корів за молочною продуктивністю:

1. Надій за лактацію, кг.
2. Жива маса, кг.
3. Кількість молочного жиру за лактацію, кг.
4. Вміст жиру в молоці за лактацію, %.

5. Із наведених показників зазначити ті, що використовуються при бонітуванні корів:

1. Генотип
2. Екстер'єр та конституція
3. Надій за лактацію
4. Розвиток
5. Інтенсивність молоковіддачі
6. Молочна продуктивність

6. Вкажіть як визначають середній вміст жиру в молоці за лактацію?

7. Вказати сорт молока, якщо воно характеризується такими показниками: густина молока – 27 °А, кислотність – 17 °Т, чистота – II група, бактеріальна забрудненість – II клас, кількість соматичних клітин – до 500 тис./мл:

Сорт молока :
1. Вищий.
2. Перший.
3. Другий.

8. Вкажіть, які з наведених порід свиней належать до третьої групи (сальні):

1. Українська степова ряба.	5. Велика чорна.
2. Велика біла.	6. Гемпширська.
3. Українська степова біла.	7. Миргородська.
4. Північнокавказька.	8. Дюрок.

9. Вкажіть, які з наведених порід свиней належать до першої групи (універсальні):

1. Українська степова ряба.	5. Полтавська м'ясна.
2. Велика біла.	6. Українська м'ясна.
3. Українська степова біла.	7. Дюрок.
4. Північнокавказька.	8. Уельська.

10. Вкажіть причину, яка зумовлює аліментарну анемію поросят-сисунів:

1. Особливості росту.
2. Дефіцит заліза в молоці свиноматки.
3. Захворювання поросят сисунів.
4. Порушення обміну заліза в організмі.

11. Зазначити кормові засоби, що поліпшують якість свинини:

1. Макуха.	7. Овес.
2. Рибні відходи.	8. Просо.
3. Ячмінь.	9. Кукурудза (більше 35 % за поживністю).
4. Горох.	10. Вика.
5. Висівки.	11. Жирне рибне борошно.
6. Молочні відвійки.	12. М'ясо-кісткове борошно.

12. Розподілити за виробничими напрямками кролівництва наведені породи кролів:

Виробничий напрям	Порода
А. М'ясний	1. Сірий велетень
Б. М'ясо-шкурковий	2. Шиншила
В. Пуховий	3. Білий велетень
	4. Новозеландська біла
	5. Ангорська
	6. Каліфорнійська
	7. Біла пухова

13. Із наведеного переліку кросів сільськогосподарської птиці зазначити кроси індиків:

1. Гібро-6.	4. Темп.
2. Хідон.	5. Домінант-бурий.
3. Харківський-56.	6. Харківський-76.

14. Із наведеного переліку кросів сільськогосподарської птиці зазначити бройлерні кроси курей:

1. Медео.	4. Харківський-56.
2. Бройлер-6.	5. Гібро-6.
3. Смена.	6. Хідон.

15. Вказати оптимальні параметри мікроклімату під брудером у перший тиждень вирощування бройлерів на глибокій підстилці:

Температура, °С:	Відносна вологість, %:
1. 25–30.	А. 20–40.
2. 30–35.	Б. 40–60.
3. 35–40.	В. 65–75.

16. Вказати тривалість вирощування на м'ясо молодняку сільськогосподарської птиці таких видів:

Тривалість вирощування, тижнів:	Вид птиці:
1. 6–9.	А. Курчата-бройлери.
2. 9–10.	Б. Індиченята.
3. 7–24.	В. Гусенята.

17. Розподілити наведені категорії яєць за терміном їх зберігання:

Термін зберігання (не більше), діб:	Категорія яєць:
1. 7.	А. Харчові.
2. 25.	Б. Дієтичні.
3. 90.	В. Столові.
4. 120 (у холодильнику).	

18. Вкажіть способи парування, які використовуються у конярстві:

1. Ручне.	3. Косячне.
2. Варкове.	4. Ручне, варкове та косячне.

19. Вкажіть тривалість жеребності кобил:

1. 300–310.	3. 310–360.
2. 285–300.	4. 355–365.

20. Вкажіть, у якому віці починають заїздку молодняку:

1. У 2-річному віці.	3. У річному віці.
2. У 1,5-річному віці.	4. У 2,5-річному віці.

9. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- *семінари-дискусії* передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- *кейс-метод* – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- *презентації* – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

10. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» затвердженого вченою радою НУБіП України ВІД від 27.12.2019 р. видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Навчальний матеріал дисциплін, які викладаються

протягом одного семестру – осіннього чи весняного, поділяється лекторами на два-три змістові модулі.

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу змістового модуля розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, колоквиуму, результату експерименту, що можна оцінити чисельно, розрахункової чи розрахунково-графічної роботи тощо.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (Затверджене Вченою радою НУБіП України 26.04.2023 р. протокол № 10).

Таблиця 1.

Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

12. Навчально-методичне забезпечення

- Електронний навчальний курс: Технологія виробництва продукції тваринництва:тваринництво
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2663>
- Зошит для практичних робіт з дисципліни “Технологія виробництва продукції рослинництва та тваринництва ” для студентів спеціальностей “Економка підприємств”, “Фінанси, банківська справа та страхування”, «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та «Облік і оподаткування», 2019.

13. Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Ібатуллін І.І., Жукорський О.М. Довідник з повноцінної годівлі сільськогосподарських тварин / за ред. І.І. Ібатулліна. Київ : Аграрна наука, 2016. 336 с.
2. Іваненко Ф. В. Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2014. 125 с.
3. Норми, орієнтовні раціони та практичні поради з годівлі великої рогатої худоби : посібник / І.І. Ібатуллін та ін. Житомир: ПП «Рута», 2013. 516 с.
4. Патрева Л.С., Коваль О.А. Технологія виробництва продукції тваринництва : курс лекції. Миколаїв : МНАУ, 2017. 277 с.
5. Технологія виробництва продукції тваринництва : підручник / О.Т. Бусенко та ін. Київ : Агроосвіта, 2013. 492 с.

Допоміжна

1. Анатомія свійських тварин: Підручник / С. К. Рудик та ін. Київ : Аграрна освіта, 2001. 575 с.
2. Брик, М. М. Сучасний стан та перспективи розвитку галузі тваринництва в Україні. Економічний аналіз. Тернопіль, 2018. Том 28. № 4. С. 331-337.
3. Годівля сільськогосподарських тварин: підручник / І.І. Ібатулін та ін. Вінниця : Нова книга, 2007. 612.
4. Генофонд порід сільськогосподарських тварин України: навчальний посібник / В.В. Шуплик та ін. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2013. 352 с.
5. Гопка Б.М., Хоменко М.П., Павленко П.М. Конярство. Київ : Вища школа, 2004. 320с.
6. Приліпко Т.М., Булатович О.М., Цвігун А.Т. Рецепти та технологія приготування шашликів із різних видів м'яса: практ. посіб. Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори 2006», 2010. 63 с.
7. Технологія виробництва продукції тваринництва / за ред. О.Т. Бусенко. Київ : Аграрна освіта, 2001. 432 с.
8. Технологія виробництва продукції тваринництва / за ред. О.Т. Бусенко. Київ : Вища освіта, 2005. 496 с.
9. Технологія виробництва продукції свинарства / заг. ред. М.П. Хоменко. Вінниця : Нова книга, 2010. 336 с.

Інформаційні ресурси

1. Асоціація свинарі України: url: <http://asu.pigua.info>
2. Аграрний сектор України: url: <http://agroua.net/animals/>
3. Конярство та кінний спорт: url: <http://www.konevodstvo.org/>
4. Новини з конярства та кіннозаводства: url: <http://konevodstvo.su/>
5. Перший Український кінний журнал: url: <http://www.horses.dp.ua/>
6. Агробізнес сьогодні: url: <http://www.agro-business.com.ua/>
7. Milkua.info: url: <http://www.milkua.info/uk/>
8. Птахівництво: url: <http://poultry.com.ua>
9. Форум кролівників: url: <http://krolikovod.com/phpforum/>